

PROGRAM KONFERENCE „PRÁVO BÝT SÁM SEBOU“

5.- 6. června 2007
Praha, Kulturní centrum Zahrada
Malenická 1784, 148 00, Praha 11

- **Téma konference:** práva lidí s mentálním postižením
- **Cíl konference:**
  - prohloubit znalosti poskytovatelů sociálních služeb a odborné veřejnosti v oblasti práv lidí s mentálním postižením
  - poskytnout praktické informace, poznatky a nástroje, které pomohou lepšímu naplňování práv v rámci sociálních služeb
  - dát prostor diskusi a sdílení zkušeností
- **Konference může pomoci poskytovatelům služeb v několika oblastech:**
  - lépe naplnit zákonné normy a standardy kvality
  - zdokonalit některé postupy při poskytování služeb s ohledem na lidská práva
  - podpořit uživatele služeb v naplňování jejich práv a pomoci jim v pochopení jejich odpovědnosti
  - předcházet rizikům, která mohou hrozit uživatelům služeb
  - snižovat rizika, která nese poskytovatel služeb (organizace i jednotliví zaměstnanci)
- **Komu je konference určena:**
  - zaměstnanci sociálních služeb (domovy pro osoby se zdravotním postižením, chráněná bydlení apod.)
  - NNO zaměřené na lidi se zdravotním postižením a na oblast práv
  - sociální pracovníci a pracovnice
  - zástupci státní správy a samosprávy (MPSV, Krajské úřady apod.)
  - odborníci z oblasti sociální práce
  - studenti sociálních oborů
- **Organizátor konference:** Portus Praha, o.s.
- **Partneři projektu:**
  - QUIP – společnost pro změnu
  - Oblastní Charita Brno
  - Proutek, o.s.
  - Jurta, o.s.
- **více informací o konferenci:** www.imy.cz , imy@portus.cz , tel. 261 217 697

ÚTERÝ 5. 6. 2007

- 9,00 – 9,15 **Úvod**
Mgr. Jiří Sobek, Portus Praha, o.s.
- 9,15 – 9,40 **Mezinárodní aspekty práv lidí s mentálním postižením**
Mgr. Lucie Rybová, Úřad vlády ČR, Odbor vládního zmocněnce pro lidská práva
- 9,40 – 10,30 **Zkušenosti z oblasti práv lidí s mentálním postižením v Rakousku a Evropě**
Dr. Ivo Šelner, Caritas Vorarlberg - Rakousko

přestávka

- 10,50 – 11,30 **Práva lidí s mentálním postižením – základní zásady: co jsou lidská práva, rozdíl mezi lidským právem a právním úkonem atd.**
JUDr. Dana Kořínková, QUIP
- 11,30 – 12,15 **Poznatky veřejného ochránce práv ze systematických návštěv zařízení sociální péče**
Mgr. Petra Matyášová, Kancelář veřejného ochránce práv
- 12,15 – 12,30 Prostor pro krátkou diskusi

oběd

- 13,30 – 14,15 **„Jeden den v životě“** – výukový film s tematikou práv pro uživatele služeb
- 14,15 – 14,35 **Vystoupení zástupce sebeobhájců**
Jan Hamák, Hnutí sebeobhájců

přestávka

- 14,50 – 15,20 **Problematika práv a zbavování způsobilosti v celoevropském kontextu**
Mgr. David Zahumenský, Mental Disability Advocacy Center
- 15,20 – 15,50 **Odpovědnost poskytovatele a uživatele sociálních služeb**
Mgr. Jiří Sobek, Portus Praha
- 15,50 – 16,20 **Práce s rizikem (analýza rizik a jejich minimalizace)**
Bc. Alena Radová, DUHA - Praha
- 16,20 – 17,00 diskuse, závěr

STŘEDA 6. 6. 2007

9,00 – 9,40 **Obsah základních práv a jejich praktické naplňování**

Mgr. Karel Kosina, Charita Brno

9,40 – 10,10 **Význam problematiky omezování a navrácení způsobilosti k právním úkonům v rámci poskytování sociální služby**

Mgr. Eva Pilařová, Ing. Miroslav Kubín, ÚSP Slatiňany

10,10 – 10,40 **Předcházení rizikovému chování**

Mgr. Eva Pogodová, APPRCH

přestávka

11,10 – 12,00 **Respekt k právu na partnerský život**

Dr. Ivo Šelner, Caritas Vorarlberg

oběd

13,00 – 13,45 **„Klíč od mého pokoje“** vzdělávací film s tematikou práv pro zaměstnance sociálních služeb (s úvodem)

14,00 – 15,15 **Workshopy** – práce ve skupinách:

• **odpovědnost poskytovatele, uživatele, opatrovníka**

(JUDr. Dana Kořínková, QUIP)

• **práce s rizikem, analýza rizik**

(Bc. Alena Radová, DUHA - Praha)

• **práva uživatelů z pohledu standardů a inspekcí kvality**

(Mgr. Eva Klípková, Villa Valila, inspektorka kvality)

• **řešení problematických situací v praxi (bezpečnost vs. svoboda uživatele, alkohol, kouření, sexualita apod.)**

(Dr. Ivo Šelner, Caritas Vorarlberg)

• **ukázky šetrné sebeobrany a metody předcházení agrese**

(Mgr. Eva Pogodová, APPRCH)

přestávka

15,30 – 16,30 krátké shrnutí práce ve skupinách, diskuse, závěr

KAMPAŇ ZA PRÁVA LIDÍ S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM
POTŘEBUJEME ZNÁT SVÁ PRÁVA

Realizátor projektu: Portus Praha
Kozácká 16, 301 00 Praha 10
tel.: 261 217 697, 732 355 614
fax: 224 934 813, e-mail: sbirka@portus.cz
www.imy.cz, www.portus.cz

PORTUS PRAHA
OBČANSKÉ SDRUŽENÍ

NROS
Národní rada občanské společnosti

I MY POTŘEBUJEME ZNÁT SVÁ PRÁVA

kampaň za práva lidí s mentálním postižením

Dodržování práv klientů je jedním z hlavních problémů ústavní péče, zvláště vzhledem k mnoha nejednoznačnostem v platné legislativě. Sami lidé s mentálním postižením a jejich rodiny se mnohdy smířili s tím, že v praxi jsou jejich práva často výrazně omezována a že se stávají občany druhé kategorie.

Hlavním a dlouhodobým cílem projektu I MY je zvyšování schopnosti poskytovatelů sociálních služeb hájit a prosazovat práva uživatelů – lidí s mentálním postižením.

Projekt umožní vznik tří dokumentárních filmů a tří publikací, týkajících se práv lidí s mentálním postižením. Všechny výstupy bude možné objednat či zdarma stáhnout přímo z webu www.imy.cz. Neméně důležitým výstupem bude také tématická konference, která se uskuteční 5 – 6. 6. 2007 v KC Zahrada v Praze. Příspěvky z konference budou shromážděny na CD – ROM a budou taktéž k objednání.

Co nás vedlo ke vzniku projektu?

V České republice v oblasti sociálních služeb dosud převládá ústavní péče. To se týká také lidí s mentálním postižením. Zatímco v ústavních zařízeních žije 15 473 lidí s mentálním postižením, v zařízeních jiného typu bylo umístěno 1 423 lidí (zdroj ČSÚ). Tento stav je pozůstatkem systému, který byl vytvořen v 50. a 60. letech minulého století. V zemích Evropské unie je situace opačná. Počet obyvatel zařízení ústavního typu se dlouhodobě snižuje a většina lidí s postižením využívá jiné typy služeb: chráněné a podporované bydlení, osobní asistenci, respitní péči apod. V ČR připadá na 100 tis. obyvatel 198 lidí v ústavech sociální péče. V zemích EU je to však na 100 tis. obyvatel pouhých 50 lidí a méně. V některých zemích EU (např. Švédsko) pak byla zařízení ústavního typu zrušena úplně.

Dodržování práv klientů je jedním z hlavních problémů ústavní péče. Toto zjištění opakovaně vyplynulo z auditů a inspekcí kvality v jednotlivých zařízeních (souhrnná zpráva o výsledcích auditů viz www.mpsv.cz). Pro nestátní neziskové organizace, které poskytují sociální služby, je otázka práv rovněž živým tématem, zvláště vzhledem k mnoha nejednoznačnostem v platné legislativě. Sami lidé s mentálním postižením a jejich rodiny se mnohdy smířili s tím, že v praxi jsou jejich práva často výrazně omezována a že se stávají občany druhé kategorie.

Problematické práva lidí s mentálním postižením byl věnován projekt Included in Society, který zkoumal residenční zařízení ve 25 zemích EU. Z výsledků a doporučení projektu citujeme (zdroj: www.community-living.info):

„Výzkum a další zprávy nejrůznějších expertů a organizací ukazují, že v nových členských státech EU stále převažují velké residenční ústavy nad službami poskytovanými na komunitní základě. Z mnoha ústavů v těchto zemích přicházejí zprávy o vážném porušování lidských práv a málokterý z těchto ústavů je schopen poskytovat kvalitní individuálně zaměřené služby. Tato situace budí zvýšenou pozornost.“

Naplňování práv uživatelů sociálních služeb často brání nejasné právní povědomí o vztahu mezi klientem a poskytovatelem. Jádrem problému často tkví v nejasné odpovědnosti poskytovatele především u klientů, kteří jsou zbaveni způsobilosti k právním úkonům. Poskytovatelé mají obavu z postihu např. v případě úrazu klienta a proto dochází ke zbytečnému omezování práv (právo na svobodný pohyb apod.) Nejasná je rovněž role opatrovníků a jejich kompetence v oblastech, které nejsou právními úkony (co všechno musí opatrovník schvalovat, k čemu se má vyjadřovat apod.). Právních problémů ve vztahu uživatele a poskytovatele se vyskytuje více (např. jak by měl být smluvně ošetřen pobyt v zařízení apod.) Podle zjištění společnosti QUIP, která se touto problematikou zabývá, se mezi poskytovateli služeb vyskytuje poměrně nízké právní vědomí v této oblasti, což těmto organizacím znesnadňuje či přímo znemožňuje účinné hájení práv lidí s mentálním postižením.

www.imy.cz